

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei

Számvetés 50 év után Ciszterci Alma Materünkben

*Részletek dr. Kerekes Károly ny. zirci apát homíliájából
az 50 éves érettségi találkozón*

50 évvel ezelőtt különös Te Deum programok folytak itt Egerben. Mindegyikünk emlékszik arra, hogy a saját ciszterci évvégi hálaadásunk, Te Deumunk előtt az egri egyházi iskolák államosítására való tekintettel volt egy rövid közös hálaadásuk a katolikus leány és fiú iskolásoknak az akkor még csak főszékesegyháznak mondott Bazilikában. A megboldogult Hegyi Kapisztrán igazgató úrral ballagtunk utánatok, a gimnáziumunk akkor 8. osztálya után. Ti zártátok a diákok néma menetét a főszékesegyházból a templomunkba, hogy röviden imádkozzunk hazánkért itt is, és elénekeljük a Boldogasszony Anyánkat.

Kapisztrán atya sóhaját egyet mellettem: „De úgy, nekem itt már nem kell mondanom semmit?” – „Helyedben azért én mondanék egy-két szót” – szoltam elfogódottan. „Mit mondanál?” – „Azt, amit a mi Szent Bernát Atyánktól szoktunk idézni a nevelői felelősségről, és amit más boldog emlékü nagy nevelő elődeink szoktak mondani a nagy megpróbáltatások idején; hiszen tudod...” Tudta: „Ha drága kristály edényben szent Fiának a kereszten kiömlött drága véréből a legdrágább cseppeket bízták volna rám, vajon nagyobb lenne-e a felelősségem, mint-hogy most ezeken a vércseppeken megváltott emberlelkeket bízták volna rám az én mennyei Atyám. Most az történik velünk ami történik. Az örökkévalósághoz képest semmi különös, csak éppen a vonal hosszabbodik meg, Istentől... Istenig.” S még egy mondatnyi aktuális kiegészítés: Isten kezében vagyunk. Ő majd megmutatja rajtunk szeretetét, amikor és ahogy Ő akarja. Bízunk, reménykedünk a Magyarok Nagyasszonyának, valamint a

ciszterci és a magyar szentek hathatós közbenjárásában. – Nos, ennyi volt 50 évvel ezelőtt a Boldogasszony Anyánk ének elbocsátója az egri Ciszterci Rendház perjelének, aki akkor egyben igazgatója is volt annak az Alma Maternek.

Egy fél évszázaddal ezelőtt – bár egy elvesztett világháború romjaival körülvéve – az ebben az iskolában élő, tanító vagy tanuló emberek és emberpalánták között csak elvétve akadt (ha akadt) dimenziótlan, perspektívátlan, megromlott mértékű vagy értékzavarban leledző emberéletfa vagy emberélet palánta. Ebben az Alma Materben lényeges pedagógiai alapelv volt, hogy a nevelő és a növendék egyformán a mennyei Atya gyermeke. Tehát egy nagy családban az idősebb és a fiatalabb testvér él és dolgozik egymás mellett, nem pedig valamiféle katonai, rendőri vagy társadalmi ranglétra önkényessége és kiszolgáltatottsága. A természetes fegyelem itt a kölcsönös tiszteleten alapuló szent rend. Ilyen értelemben volt „hierarchikus” itt az élet. Itt nem volt szégyen sírni és nem volt bűn nevetni – együtt! Mindenki természetesnek tartotta, hogy ellenőrzött fegyelem nélkül nincs nevelés, és nincs nemesedés, amely a tisztelettel párosulva a lélek szabadságára emel. És mindenki törekszik arra, amit egyik igazgatónk ajkáról idézett egyik ciszterci diák: Sohasem fogok belefáradni a megbocsátásba!

Ezért jó nekünk most itt, ezen a szent helyen, régi diákorunkra visszaemlékezni. Ezért olyan szívet melengető ma itt hálát adni e szentmise keretében...

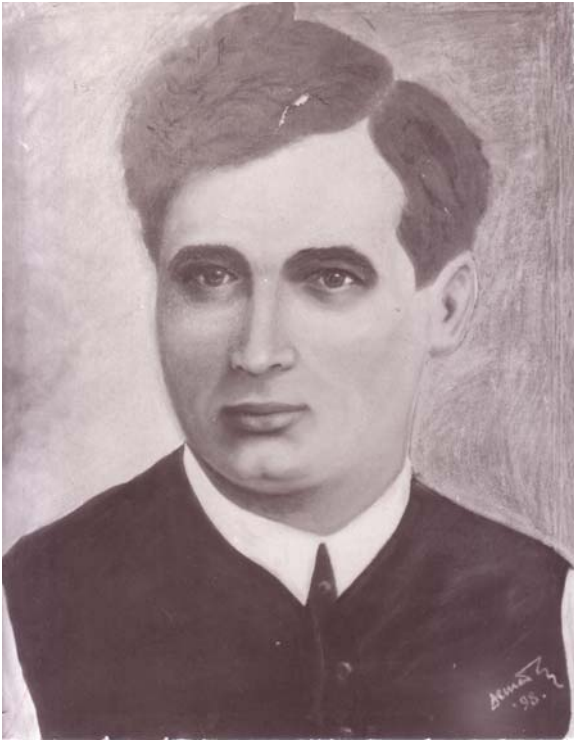
Az első ciszterci monostor alapításának 900 éves évfordulója alkalmából

1998. október 10-én szombaton de. 10 órai kezdettel a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola valamint a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztálya emlékülést rendez a Megyei Művelődési Központ dísztermében. Az ünnepségen *dr. Zakar Polikárp* zirci apát mond emlékbeszédet „Az első ciszterci monostor alapításának körülményei és minden korra érvényes tanítása” címen. Ezenkívül „Eger város és a ciszterciek kapcsolata” címen *Kovács Béla* ny. levéltári igazgató, valamint „Gárdonyi és a ciszterciek kapcsolata” címen *dr. Kilián István* egy. tanár tartanak előadást.

Megnyitót és záró szavakat *dr. Kovács Endre* püspök, a CDEO elnöke mondja. Az ünnepségen a gimnázium tanulói énekkel és szavallatokkal szerepelnek.

OSZTÁLYFŐNÖK ÚR...

(Dr. Ágoston Julián emlékére)

Dr. Ágoston Julián Imre OCist (1909 – 1969)
a Ciszterci Rend egri Szent Bernát Gimnáziumának
1936 – 1948 között latin-magyar szakos tanára
(Demeter László olajfestménye)

Látszólag csak ez maradt belőled nekem,
Egy amatőr portré a szobám falán,
Mit nagy akarással vászonra festettem...
Minden egyéb más csak illúzió talán
Széteső képhalmaz, vak vízió, szellem...!?

Sok kis emléksejtből lám összeraktalak,
Mint tébolyult, makacs, megszállott génebesz,
Mégsem állhat össze hiteles alak,
Szétporladt lényed már sohasem lesz egész...
Félévszázad múltán mégis közénk hívlak.

Tudás, hit, emberség, alázat, művészet...
Mi volt benned a több? Lehetne taglalni
Irodalmi zsenid, tanári készséged,
Nem állhatott ellen humorodnak senki,
De a szeretet volt a legnagyobb erényed.

Pap voltál és tudós, költő és becsvágyó
Igaz magyar ember, s ez oly nagy bűn együtt,
Mely gazok részéről meg nem bocsájtható,
Törvényszerű hát, hogy egyformán üldözött
A német „Gestápo” és a magyar „Ávó”

Mai ősz fejemmel már biztosan tudom
Holtodban is óvtad csapongó életem,
Hisz nekem is Te voltál bölcs mentorom;
Tanítom és atyám, barátom s testvérem...
Példádnak s leckédnek ma is hasznát látom.

Hiába ragadott el tőlünk a halál,
Mi, vén diákjaid a szívünkben őrünk.
Szeretetünk s hálánk a lelkedig felszáll,
Reád emlékezünk ameddig csak élünk,
Mert nekünk örökös példakép maradtál.

Eger, 1998. április 15. **Demeter László**

Találkozónk 1998-ban

63 évesek – (1927–1935) – Baghy Osvát osztályfőnök úr osztálya 1998. július 7-én jött össze Egerben.

Az érettségizett 33 főből 11-en vannak életben. Találkozónk előkészítési időszakában Keller Gyula osztálytársunk váratlanul – diákjai ballagására indulóban –, Perlaki Antal pedig hosszú betegség után hunytak el. A találkozóra készüléskor július 5-én hunyt el váratlanul Kadocsa György osztálytársunk a találkozó napja reggelén a leánya által küldött értesítés szerint Bükkzentkereszten. Gyurka hosszú levelében jelezte szándékát a találkozási részvételre. A lánya szerint is nagyon készült. Az Úr azonban elszóltotta.

Nem tudott a találkozón részt venni dr. Bakó Feri, aki Egerben kórházban fekvő beteg, Tót Sanyi (Gödöllő) aki operációra vár. Hetényi Dóri súlyos vesebántalmi miatt nem vállalkozott az utazásra. Ő még aktív kanonok-plébános Besenyszögön.

A találkozón megjelentek: dr. Balogh Lajos (Miskolc), Czigliédy Tihamér (Tokaj), Deme János (Budapest), Fellegi Sándor (Nyíregyháza), Kormos Gyula (Miskolc), Mogyoróssy Mihály (Gáva), Pálinkás Miklós (Budapest). Egyikünk-másikunk kissé már „öregesen”, de az egri ciszterci-diák megmaradt fiatalosan mosolygó arcúval.

Ami a programot illeti: 10 órakor szentmise a templomunkban, melyet *Kormos Gyula* c. apát celebrált *Fellegi Sanyi* c. apát és *Mogyoróssy Mihály* c. kanonok segítségével. A szentmise előtt *dr. Kovács Endre* egri segédpüspök úr, úgyszintén mint diákszövetségünk elnöke kedves szavakkal köszöntött bennünket. Mise után átsétáltunk a gimnáziumba, magunkkal vittük elveszett érettségi tablónk kisebb másolatát is. Az osztályteremben beszélgetés keretében „beszámoltunk”

jelenünkről, na meg a múltbeli, diákkori élményekről. Kedves tanáraink – Pataki Vidor, Rássy Paulin, Palos Bernardin, és nem utolsósorban Baghy Osvát osztályfőnökünk – egy-egy jellegzetes tanítási-nevelési magatartását idéztük hálás szívvel.

Ebédet a *Foglárban* rendeltük meg, amely kiadós és jóízű volt. Egy-két pohárával – az egészséges emésztés érdekében is – koccintgattunk. Czigliédi Tihamér nemes TOKAJ-i borával pedig a bűcsúpoharat ittuk abban a reményben és azzal a szándékkal, hogy 1999-ben ismét Egerben találkozzunk. Adja Isten!
(Pálinkás Miklós)

60 évesek – (1930–1938) – *Tobákos Kilit* (I–IV.) és *Pataki Vidor* (VI–VIII.) osztálya június 20-án tartotta találkozóját Egerben.

Részt vettek osztályunk még fellelhető tagjai és családtagjai: Jármái Ervin és felesége, fia Veszprémből, Kovács Péter és fia Érdről, Sipos István Nyíregyházáról, dr. Tóth-Csepregy Béla Egerből, Gyöngyösi György Miskolcraól, Szörényi László Parádról, Gáspárdy Pál Egerből, Tar József és felesége Egerből. A közvetlen résztvevőkön kívül egészségügyi és egyéb okok miatt nem tudtak megjelenni: Ágoston László Budapestről, dr. Garami Zoltán Egerből, Kis Ferenc Nyíregyházáról, dr. Majzik Gábor Pomázról, Radnóti Endre Budapestről, dr. Székely László Miskolcraól. A többiek címe ismeretlen volt, vagy már meghaltak. A találkozó résztvevői kedves vendégként üdvözölhették Kovács Évát (Vendrei Gézanét, Gyugyu testvérét) Egerből és Fehér Gyulát Budapestről.

A találkozó résztvevői a Szent Bernát templomban *Szörényi László* székesegyházi kanonok és *Sipos István* érseki tanácsos koncelebrálásával misét és homiliát hallgattak meg. Volt tanáraik emlékére fehér-fekete szalagos koszorút helyeztek el a Hatvani temetőben. A találkozó ebédrel egybekötött beszélgetéssel zárult.

A találkozó megrendezhetőségéért köszönet illeti meg a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola igazgatóját Lévai Zsoltot, valamint Oláh Gyulát és Sziklai Józsefet (az előbbi főleg azért a szívósságáért, amit az elvezettnek hitt nagy érettségi tabló megtalálása érdekében kifejtett).

Az osztályunkban – természetesen más társadalmi és gazdasági körülmények mellett – 66 fő érettségizett.

(Tar József)

56 évesek – (1934–1942) – *Tobákos Kilit* tanár úr osztálya – az előző, 55 éves találkozókon elhatároztuk, hogy előrehaladott korunkra tekintettel a közbeeső találkozókat Budapesten tartjuk meg. Ezért június 21-én de. 11 órakor egyre gyűrűlő osztályunk Budapesten a Bartók Béla úti Szent Imre kápolna előtt gyülekezett.

A szentmisét ezúttal is *dr. Kerekes Károly* ny. apát úr celebrálta. Régi hagyományunk szerint az eltávozott diáktársaink emlékére az oltár előtt már 24 szál gyertyát égettünk. Tanárainkért ismét hosszabb gyertyákat gyűjtöttünk.

Az apátúr szentbeszédében megemlékezett elhunyt tanárainkról és diáktársainkról. Ecsetelte továbbá a ciszterci oktatás újraéledését, amelynek sikeres megvalósításához kérte a mi hathatós segítségünket is.

Utána átmentünk az ugyancsak a Bartók Béla úton levő Eravis szállodalánc Griff éttermébe, ahol *Wolszky László* üdvözölte a körünkben megjelent apáturat, valamint a résztvevőket. Ízletes ebédünk elfogyasztása után jó hangulatban, kötetlen beszélgetésben idéztük fel a múlt élményeit. Ezután a társaság egy része átsétált dr. Nagy Ivánné Bártfay úti lakásába, ahol további jó hangulatban – sütemény, üdítő és borozgatás közben – folyt tovább a terefere. Idő múltával a legközelebbi találkozás reményében búcsúztunk el egymástól.

A találkozóon megjelentek az Alma Materét képviselve idősebb iskolatársunk dr. Kerekes Károly ny. zirci apát és egyetlen még élő tanárunk helyett kedves felesége Rédey Rezsóné Mucika, valamint volt tanárunk özvegye Ócsvár Gézané Elvike, továbbá hét osztálytársunk: Farkas Endre (Budapest), dr. Kerekes Lajos (Eger), Mischinger András és öccse Gábor (Kanada, ill. Budapest), Molnár Tamás (Budapest), Nyizsnyánszky Tibor (Miskolc), Wolszky László (Budapest), valamint eltávozott osztálytársaink feleségei: dr. Berta Ferencné Magdi, dr. Detky Barnáné Edit, dr. Nagy Ivánné Cini és leánya Györgyike, Szikora Mihályné Otti, Wahlner Aladárné Irénke és a jelenlevők oldalbordái: Molnár Tamásné Márti, Nyizsnyánszky Tiborné Gabika, Wolszky Lászlóné Anikó.
(Wolszky László)

55 évesek – (1935–1943) – *Ágoston Julián* osztálya – június 20–21-én Egerben tartotta érettségi találkozóját.

Néhányan – 8 diáktárs és 4 feleség – már 20-án szombaton találkoztak a „Hatvani” temetőben és megkoszorúzták a Ciszterci tanárok sírját, majd a Kisboldogasszony plébánia kertjében, a pincegádban töltötték el néhány kellemes órát szerény uzsonna és borozgatás közben. Másnap 21-én vasárnap ½ 11-től gyülekezett az osztály a Szent Bernát ciszterci templom előtt és 11-kor kezdődött a szentmise, amelyet a 8 évvel később érettségizett – ugyancsak Ágoston Julián osztályába járt *Valuch István* kanonok-plébános celebrált. Azzal a kedves meglepetéssel szolgált, hogy az oltár elé helyezte közös osztályfőnökünkről készített festményt, melyet Demeter László egy régi fénykép és emlékezet alapján készített. A mise után a gimnáziumban a Pro Patria emléktáblát koszorúztuk meg, majd régi osztálytermünkben emlékeztünk meg az elmúlt 55 évről. A közös ebédet a vár alatt levő Dorner étteremben fogyasztottuk, amelyen 18 osztálytárs és 8 feleség vett részt. Az idő múlását jelzi, hogy a korábbi találkozóktól eltérően most a külföldön élő 4 osztálytársunk közül egy tudott eljönni a szomszédos Ausztriából, s a belföldiek közül is 8-an elmaradtak. Nagy örömminkre szolgált viszont, hogy Rássy Paulin, kedves fizika-matematika, ének és zene tanárunk unokahúga és keresztlányja Kintzly Béláné Frűhm Herta jelenlétével megtisztelte találkozóinkat. A 85 éves Rédey Rezső volt testnevelés tanárunk pedig levélben köszöntött bennünket és meghívott a szokásos őszi látogatásra.

A találkozón megjelentek: Bacskai Ottó és felesége (Budapest), Csank István és felesége (Eger), Erdős László és felesége, (Budapest), Gallai László (Eger), Homoródy Ottó (Sexling, Ausztria), Inczedy György (Eger), Janka Ferenc és felesége (Budapest), Komoróczy László (Budapest), Madarász András (Békéscsaba), Mátray Imre (Budapest), Molnár József és felesége (Budapest), Nagy Lajos (Budapest), Nagy Sándor és felesége (Eger), Simon Miklós (Budapest), Száva József (Budapest), Szkladányi József (Budapest), Szontágh Pál (Eger), Vámos László és felesége (Budapest).
(Száva József)

54 évesek – (1936–1944) – Falubíró Győző osztálya 1998. június 19-én találkozott Egerben.

A szentmisét *dr. Ritter Márton és Forenszky József* osztálytársaink celebrálták. Nagy figyelemmel hallgattuk Ritter Marcinak a mindennapi gondjainkkal foglalkozó homiliáját. Mise után az iskolánkba mentünk, ahol az utolsó évünk osztálytermében kezdődött hosszabb beszélgetés. Fájtlattuk, hogy eddigi találkozóink szervezője *Wolsky Agenor*, nem volt közöttünk. *Mohi Gyurka* javaslatára mindnyájunk által aláírt levélben kértük, hogy a jövőben továbbra is irányítsa a szervezési munkát. Jó páran nem tudtak el jönni a találkozóra, de levélben ill. telefonon jelentkeztek. Meghallgattuk az üzeneteket. Így kaptunk hírt Szemerédi Dénes, Székely György, Sági Lajos, Dobrányi László, Kékesi György, Intze István osztálytársainkról. Örömmre szolgált, hogy a régen látott Erényi Tibi osztálytársunk is köztünk lehetett. Figyelemmel hallgattuk – hiszen ilyen korban ez már mindennapos téma – sok bajáról szóló beszámolóját. A közös ebédet a Dorner vendéglőben fogyasztottuk el. Abban a reményben búcsúztunk egymástól, hogy a jövő évi jubileumi – 55. – találkozónkon újból láthatjuk egymást.

Résztevők: Erényi Tibor és felesége (Mezőnyárad), Forenszky József (Hort), Fügedi István (Budapest), dr. Grenda Andor és felesége (Miskolc), Horváth Lajos (Jászapáti), Kakuk Jenő (Eger), Lieszkovszky Gyula (Budapest), Mohi György (Tatabánya), Németi Viktor (Agárd), Oláh Gyula (Budapest), dr. Papp János és felesége (Budapest), dr. Ritter Márton (Lauda-Königshofen, Németország), dr. Sávoly Titusz és felesége (Szigetszentmiklós), dr. Szerdahelyi Ferenc és felesége (Eger), dr. Tóth Ferenc és felesége (Eger), dr. Turcsányi Tibor (Budapest).

52 évesek – (1938–1946) – Varga Bennó (I-VI.) és Károly Asztrik (VII-VIII.) osztálya 1998. július 17–18-án tartotta találkozóját Egerben.

Július 18-án, péntek délután baráti beszélgetésre gyűltünk össze a Szent József (volt Foglár) Kollégium pinchehelyiségében családtagjainkkal és sós sütemények mellett borozgattunk, énekeltünk. Július 18-án, szombaton ½ 11-kor volt templomunkban a hálaadó Istentisztelet, melyet *dr. Kerekes Károly* ny. apát, volt tanárunk, *dr. Kovács Endre* egri segédpüspök és *Erdődy Imre* kanonok-plébános osztálytársaink celebráltak. A szentbeszédet ismételtén *Erdődy Imre* mondotta és a szentmise keretében imával emlékeztünk meg – név szerint – beteg osztálytársainkról és halottainkról. A szentmise után mindnyájan a kórusra menve *Sturm József* osztálytársunk orgona kísérete mellett elénekeltük a pápai és a magyar himnusz után a Boldogasszony anyánk és a Te vagy földi éltünk Mária énekeket. A szentmisét az egyik osztályteremben a hagyományos „osztályfőnöki óra” követte, ahol az 50 éves találkozó óta eltelt időszak eseményeit beszéltük meg. Arról is döntöttünk, hogy a jövő júniusban megrendezzük 53. éves találkozókat. A közös ebédet a Jóbarát vendéglő külön termében fogyasztottuk el.

A találkozón részt vettek: dr. Bereczkey Ottó (Eger), Erdődy Imre (Sajóvamos), dr. Kovács Endre (Eger), dr. Madaras Sándor (Eger), Mohi Sándor (Schweinfurt, Németország), Pók Tibor (Eger), Póta György (Budapest), dr. Sturm József (Budapest), Szamosvölgyi Ferenc (Nagytálya), Szelényi János (Eger).

A találkozót követően vettük a szomorú hírt, hogy szeretett osztálytársunk vitéz Miskey Kálmán súlyos betegségben július 26-án elhunyt. Nyugodjék békében!
(Szelényi János)

50 évesek – (1940–1948) – Rássy Paulin osztálya június 5–6-án Egerben tartotta „Jubileumi” érettségi találkozóját.

Az 1954. augusztus 6-án elhunyt Rássy tanár úr által 1940-től vezetett 52 fős osztály tanulói alapon megfogytakozva jelentek meg. A találkozón 25-en személyesen, vettünk részt, 18-an már elhaláloztak, 9-en pedig nem tudtak eljönni. Több elhunyt osztálytársunkat felesége vagy családja képviselte.

Az ünnepi találkozó 5-én pénteken kora délután kezdődött. A Foglár udvarán gyülekeztünk, majd Krisztk Gyurka, Lukács Jóska és feleségeik jóvoltából pincei borozgatás közben elevenítettük fel diákkori élményeinket. Másnap, szombaton 9 óra előtt a „Primus” megmaradt részén gyülekeztünk. A szentmisét *dr. Kerekes Károly* ny. zirci apátúr celebrálta négy pap osztálytársunk – *Cserháti Feri, Deli Jancsi, Gonda Imre* és *Pap Géza* concelebrálásával. A szentmise után a volt osztálytermünkbe vonultunk. Itt *Jászberényi Gusztó* osztálytársunk beszédét hallgattuk meg:

58 éve, hogy ezek a padok először befogadtak bennünket és 50 éve, hogy az itt töltött igazán szép évek után keserű szájizzal el kellett hagynunk az Alma Mater védő falait. Akkor azért volt keserű a búcsú, mert akkor nemcsak mi, hanem nagyszerű tanáraink is búcsúzni voltak kénytelenek. Akkor, és utána 40 évig úgy tudtuk, hogy mi voltunk az utolsó ciszterci diákok. De kishitűek voltunk: Isten segítségével ma ismét a Ciszterci Rendé a gimnázium és nemcsak a falak, a szellem is régi!

- 50 éve megfogadtuk, hogy legalább 5 évenként összejövünk,
- összejövünk, hogy láthassuk egymást, mert jó találkozni több éves közös életünk megviselt, de talán nem megtört szereplőivel;
- összejövünk, hogy felelevenítsük 8 év egy-egy, ezért vagy azért feledhetetlen epizódját;

- összejövnünk, hogy együtt fejezhessük ki hálánkat az Alma Matertől kapott magas szintű szellemi és erkölcsi nevelésért, mint szilárd alapért, amelyre egy életet lehetett építeni;
- és talán azért is jó egy ilyen távlatú találkozás, hogy ki-ki számot vethessen: hogyan használta fel az itt kapott szellemi kincset, átadta-e azt gyermekeinek, unokáinak, környezetének?

Mi, akik most itt vagyunk, elmondhatjuk: a jó Isten akaratából megértük félévszázados találkozásunkat! Igaz nem megérni, hanem végigélni volt sokszor igen nehéz ezt a korszakot. De ezt megérni csak 34-ünknek adatott meg. 18-an most már mindig csak lélekben vehetnek részt a találkozókon. Kik hiányoznak:

Csomós Zoli, Darabos Gyurka, Juhász Feri, Káli Laci, Kollár Pista, Kövesdy Laci, Macskás Feri, Máté Jóska, Nánássy Bandi, Petrovics Jóska, Pócs Ali, Pusztavári Jóska, Sal Laci barátom, Szalai Karcsi, Tajthy Lacika, Ujjady Árpai, Zsélyi Gyurka, Zsuponyó Gyuszi.

Nagyon reméljük, hogy a jó Isten kegyeibe fogadta őket s most lelkeik itt lebegnek közöttünk, velünk örülve, hogy együtt lehetünk.

A 8 év alatt 23 kiváló, szigorú, de szívjóságú tanárunk volt, akik közül dr. Kerekes Károly apátúr és dr. Mikó Sándor tanár úr hál' Istennek megtisztelte jelenlétével találkozásunkat. Rédey Rezső tanár úr pedig, akinél személyesen jártam a napokban, mozgásképtelen állapota miatt nem tudott eljönni, szeretettel küldte üdvözlését mindnyájunknak.

Elhunyt tanáraink közül elsőnek természetesen drága jó Osztályfőnökünkre emlékszem. Emlékeztek? – amikor először terelt be bennünket, mint kis elsősöket osztálytermünkbe a már akkor is hajlott hátú, ezüsthajú, cvikkeres tanár bácsi, az áldott emléké *Rássy Paulin*, aki 8 éven át végig mindenben gondunkat viselte, aki gyermekeiként óvta lépéseinket és jóságos atyaként bocsátotta meg botlásainkat, bohóságainkat.

Emlékezzünk a katonás jellemű *Palos Bernardin* igazgató úrra és az őt követő *Hegyi Kapisztrán* igazgató úrra, akinek nevével összeforrtak nemcsak a Szent Bernát gimnázium utolsó évei, hanem a mi 6 évünk is.

És a többi kedves tanárunk?

Habis György tanár úr, akitől megtanultuk szeretni a magyar irodalmat, és aki elvárta, hogy világosan, szabatosan magyarul beszéljünk;

Baghy Osvát tanár úr, aki cukorkát dobált az éhes diákszájakra az óraszünetekben;

Erdélyi Guidó tanár úr, aki, ha kellett nádpálcával hatott ránk, hogy a földrajzi atlasz otthon ne maradjon;

Szabó Tihamér tanár úr, kinek lágy szívűségével olykor visszaélt az osztály és „fiúk-te” megszólítása jelezte, hogy elég;

Tobákos Kili tanár úr „gaz-gyűge-alak” figyelmeztetéssel korholt;

Varga Bennó tanár úr, aki az alkohol gyártását gyakorlatban mutatta be egy pálinkafőzdében csalhatatlan eredménnyel;

Vajk Atanáz tanár úr, aki a latin mellett németül is sokszor intett csendre minket;

Ágoston Julián tanár úr, akinek illett ismerni egy-két írását;

Lékai Lajos tanár úr, aki még Amerikából is földrajzi- és élménybeszámolóval örvendeztetett meg minket

Bartók Egyed tanár úr, akinek élményszámba menő történelem óráiról sohasem hiányzott egy-két anekdota;

Révész Amadé tanár úr, akinek megértő jósága odafönt bizonyára *excellent* osztályzatot kapott;

Sziklai Árpád doktor úr, aki megmagyarázta, hogy mink van, miért van és hogyan kell arra vigyázni;

Ócsvár Géza tanár úr rajz órái nem feledhetők;

Falubíró Győző tanár úr, aki ének mellett latint is oktatott egy éven át;

Ferenczi Csaba tanár úr, aki fiatalos lendülettel igyekezett a francia nyelvtant fejünkbe verni;

vitész Szabó Ferenc tanár úr az elsőben volt tornatanárunk;

Hodász Enrik tanár úr egy évig vallástant adott elő;

Kádár Antal tanár úr gazdaságtannal bővítette ismereteinket.

Ők voltak, akiknek tudása, magas szellemisége, igaz magyarsága, töretlen erkölce és hite, helyállása és türelme, mindig érezhető jó szándékú segítő készsége adott nekünk tárgyi tudás mellett olyan szilárd magatartást, amely sok kellemetlen, sőt tragikus helyzeten átsegített minket.

A „Hatvani” temetőben a Ciszterciak sírboltjánál osztályfőnökünkre emlékezve *Pap Géza* osztálytársunk beszélt, majd koszorút helyeztünk a sírboltra. A temetőben nyugvó osztálytársaink sírjait is meglátogattuk. A közös ebédet a Foglár azaz Szent József Internátusban – ma Kollégium – tartottuk. Itt *Mátray Dezső* osztálytársunk emlékezett kedves tanárainkra. A találkozón Károly Apátúr névre szóló „Jubileumi Emléklap”-ot osztott szét, melyet a budapesti osztálytársak készítettek.

A találkozón részt vettek: Bérces Imre és felesége (Budapest), Cserháti Ferenc (Svájc), Czompó Andor (Kanada), Deli János (Eger), Fejér György (Miskolc), Gonda Imre (Eger), Jászberényi Ágoston és felesége (Budapest), Kádár István (USA), Keskeny Ferenc (Budapest), Kovács Zsolt és felesége (Budapest), Krisztik György és felesége (Eger), Lukács József és felesége (Eger), Mátray Dezső és felesége (Budapest), Mocsáry Béla (Budapest), Nagy Ferenc (Gyöngyös), Németh György, Pap Géza (Abasár), Prisztóka Tibor (Győr), Stokker Béla és felesége (Eger), Suba János (Eger), Szilvássy Sándor (Budapest), Szpolecsny Sándor, Tóth Endre és felesége (Debrecen), Tuhrinszky Ferenc és felesége (Miskolc), Várkonyi Bernát és felesége (Szeged), továbbá Homonnay Tibor egykori osztálytársunk, aki nem velünk érettségizett. Eljött férjük emlékét és bennünket tisztelve Sal Lászlóné és Szalay Károlyné.

(*Jászberényi Ágoston és v. Mátray Dezső*)

47 évesek – (1943–1948–51) – *Ágoston Julián* tanár úr osztálya június 27-én tartotta érettségi találkozóját.

Az elmúlt évtizedekért hálát adó, az elmentekről, betegekről megemlékező, az élőkért, a családjainkért és gyermekeinkért, az iskoláért könyörgő-hálaadó szentmisét *dr. Kerekes Károly* ny. zirci apátúr a vele koncelebráló osztálytársaink: *Jéger Károly*, *Valuch István* kanonokok és *Tárkányi Rafael* ny. káplán mutatták be.

Sajnos az elmúlt években elhunyt osztálytársainkat ebben az évben Almási (Schwarckopf) Imre követte az örök hazába. A szentmise után a Keresztény Ifjúsági Klub és Galériában jöttünk össze, ahol részt vettünk osztálytársaink: *Demeter László*, *Gömöri József*, *Tilles Béla* és *Vargha László* „Égi és földi tájakon” c. kortárs képzőművészeti kiállítás megnyitóján. „Cuki” barátunk (Demeter László) megfestette osztályfőnökünk *dr. Ágoston Julián* arcképét, akire minden alkalommal oly nagy tisztelettel és szeretettel gondolunk és emlékezünk.

Egykori tanáraink közül megjelent *dr. Mikó Sándor* későbbi osztályfőnökünk is.

Hasonlóan az előző találkozóhoz igen finom ünnepi ebédet az Angolkisasszonyok Sancta Maria Leánygimnáziumának ebédlőjében fogyasztottuk el a feleségek és a családtagok körében. A találkozón, közös ebéden összesen 44 fő vett részt a hozzátartozókkal együtt. Osztálytársak 26-an voltunk: *Bartha István* (Eger), *Bene Attila* (Ausztria), *dr. Csányi László* (Budapest), *Czapek József* (Budapest) *dr. Csikváry István* (Németország), *Deák Sándor* (Szekszárd), *Demeter László* (Szomolya), *Gömöri József* (Eger), *Gulyás Andor* (Tarnaórs), *Jéger Károly* (Mezőkövesd), *Kakuk Mátyás* (Budapest), *Kádár János* (Budapest), *Kárpáti Jenő* (Pécs), *Kéri Imre* (Budapest), *dr. Kilián István* (Budapest), *Kocsis Antal* (Budapest), *Kovács Béla* (Eger), *Magyar Béla* (Gyöngyös), *Marczis Demeter* (Budapest), *dr. Rácz László* (Füzesabony), *Tilless Béla* (Budapest), *Tárkányi Rafael* (Mezőtárkány), *Ujvári Ernő* (Budapest), *Varga Pál* (Gyöngyös), *Vargha László* (Szigliget), *Valuch István* (Eger).

(*Bartha István*)

ÉGI ÉS FÖLDI TÁJAKON

Elhangzott június 27-én Demeter László, Gömöri József, Tilless Béla, Vargha László kiállításának megnyitóján

A közelmúltban az utóbbi százötven év egri művelődéstörténetének eseménytörténetét kellett népes tudós gyülekezet előtt felvázolnom. Újból szembesültem hát a már rég tudott ténnyel: a város életében több mint száz éven át, az 1949/50-es végleges szétverésig, volt egy igen rangos intézmény: a ciszterciák gimnáziuma. Tanárai közül számosan gazdagították 1920-ig a Kárpátok koszorúza, Trianon után pedig a megcsönkített haza szellemi életét. Az akadémikus Szvorényi József-re és tanítványára Török Konstantinra, az irodalomtudós Maczki Valérra, Werner Adolfra, a zágrábi egyetem magyar katedráját két évtizeden át, bölcsészettudományi karát – dékánként – több évig irányító Greska Kázmérra egyaránt gondolhatunk. S az utánuk jövőkre is persze, ezúttal éppen Ágoston Juliánra.

Amikor Gömöri József barátom ama kérésére – nyitnám meg négy Ágoston Julián tanítvány (Demeter László, Gömöri József, Tilless Béla, Vargha László) képzőművészeti kiállítását – könnyelműen igent mondtam, a baráti kötődésen túl Ágoston Julián emléke is motiválta döntésemet. Mert ugyan nem voltam ciszterci diák – közvetve bár –, mégis Ágoston Julián tanítványa lettem. Történt pedig mindez a háború után, amikor még nem volt vasúti közlekedés Eger és Putnok között, s mi felnémeti diákok gyalogosan közlekedtünk a falu és az iskola között. Bóta Sándor barátommal hazafelé rendre megbeszéljük: mi újat tanultunk aznap magyar nyelv és irodalom óráinkon. Így tanultam meg én általa, s közvetve Ágoston Juliántól, hogy mily nehéz, de mily csodálatos műforma a szonett, s hogy Julián tanár úr – költő lévén – maga is írt ilyeneket. Így szereztem tudomást, ott az Eger-Felnémet közötti, eperfák szegélyezte országúton Fekete remeteségem c. verskötetéről s regényéről, az Estevánról. Jól emlékezem ma is az előbbi, Ócsvár Géza tervezte borítójára (csuháját derékig leeresztő, magát korbácsoló szerzetesalakot ábrázol), s az utóbbi műre is, amely a Kodolányihoz vezető, akkoriban már egyre szűkebb ösvényen az újtjelző lett számomra.

S ha már a motivációknál tartok, Vargha László Apám emléke c. képhez kapcsolódó élményemről is szólnom kell, mert

a felkérésre adott igenlő válaszomat ez is meghatározta. Vargha Laci Bácsi négy esztendőn át volt rajztanárom s még cserkész is lehettem.

És itt jön mondandóm nehezebbik része. Szorongással gondoltam és gondolok arra: mit is mondhatok én, ki nem vagyok a művészettörténet s a képzőművészeti kritika kompetens képviselője? Vélem: úgy és akkor a legtöbbet, ha laikus befogadó és társművészet, a szépliteratúra interpretátoraként keresem azokat az üzeneteket, amelyek a képek színvilágában, atmoszférájában, kompozíciójában rejtőznek s kifejezői annak a teljességre törő mentalitásnak, amelyet a hajdani iskola és tanárai formáltak. S persze azokat is, amelyek saját, a világgal kapcsolatos egyszeri vagy éppen többször megélt élményekkel találkoznak s harmonizálnak. Más szóval: a képek látványának emlékeket ébresztő voltáról szólok, ami a gyönyörködtetés egyik lehetséges záloga.

A kiállítók közül hárman (Demeter László, Gömöri József, Vargha László) amatőrökként határozzák meg magukat, Tilless Béla viszont évtizedek óta (1964-től) a „szabadúszó képzőművészet” „göngyös és kalandos” útjait járja. Az ő képei Finnországtól Franciaorszáig, Norvégiától Spanyolországig, itthon Debrecentől Budapesten át Szekszárdig, Hajdúszoboszlótól Miskolcig számos helyen arattak sikert, s nemcsak festményei, plasztikái, környezetesztétikai tervei is. A többiek sem nélkülözték a bemutatkozás lehetőségét: szerepeltek számos hazai tárlaton, önállóan és társas kiállításon egyaránt, kivált Vargha László; az ő képeit Budapest érdeklődő közönsége éppúgy láthatta, miként Budakeszi, Nagykovácsi vagy Szigliget tárlatlátogatói.

Itt és most látható képeik nekem – miként jeleztem – laikus befogadónak – szépek, mert érdek nélkül tetszenek – nem nélkülözve természetesen a befogadás szubjektív motívumait sem. Demeter László mediterrán látványt, máskor a szomolyai barlanglakás s a kőlyuk-tetői szüret hangulatát megjelenítő-felidező képei saját, Európa közepéről nézve délszaki (dalmáciai, adriai) emlékeimet idézik fel s a szűkebb haza, az Eger környéki tájhoz kapcsolódókat. Gömöri József bukki tájai,

vadászjelenetei mindkettőnk közös tavaszi ámulatát: a szalonkales hangulatát varázsolják ide.

A balatoni rianást édesanyám elbeszéléséből s Jókai leírása alapján ismerhettem csak, s most íme: Vargha László téli Balatont ábrázoló festménye a látvány erejével fakasztja fel bennem az előbb mondott, gyermek- és ifjúkorból való élményeket. És szólhatnék-e másképp Tilless Béla galaxisok titkait, a csillagvilág rejtelmét s ekképp Tilless Béla galaxisok titkait, a csillagvilág rejtelmét s ekképp Tilless Béla galaxisok titkait, a csillagvilág rejtelmét s ekképp Tilless Béla galaxisok titkait, mint saját univerzum-élményeimre gondolva? Aligha. Ezek is az első, a természethez még gyermeki naivitással és csodálattal közelítő önmagam hajdani benyomásait idézik fel bennem. Augusztusi estén a Tejútra nézve, máskor a

Göncölszekér csillagait vagy a Szíriusz ragyogását csodálva támadtak olyan érzéseim és képzeitem, miként most, Tilless Béla alkotásait szemlélve. S ha ennyi rezonancia halmozódik e képek látványa nyomán az emberben, úgy mindenképpen üzenetértékűek e képek...

E gondolatok jegyében ajánlom a kedves látogatók figyelmébe e kiállítás képeit – bizonyos lévén abban, hogy ha Agoston Julián tanár úr alátékint az égi hazából, megelégedéssel nyugtázza egykori tanítványai szép törekvéseit és eredményeit.

Dr. Lökös István

Még egy világi tanárunkról

Kerekes Sándor (1912 – 1980)

Megint az iskolánk egy hatvan évvel ezelőtti személyi epizódjáról írok. Az 1938/39. tanévben működött ott egy fiatal francia-német szakos világi tanár, Kerekes Sándor. („Guriga” becenevet adtunk neki...)

1912. november 6-án született Balassagyarmaton. Osztyalunkban soha nem beszélt arról, hogy tanított-e megelőzően más iskolában. Szerény és csöndes ember volt, hiányzott belőle közvetlen elődjének, Takács Tibornak a dinamizmusa. Ez határozta meg tanításának a módját is. Nem volt konfliktusa a tanítványaival. Én könnyen megtaláltam a bizalmas hangot, hiszen legkedvesebb tantárgyamat – későbbi tanári szaktárgyamat – tanította. Melléktevékenységként nevelői állást vállalt a „Foglár” internátusban. Szerette a zenét, csellózott; úgy tudom, egy-két fiút tanított gordonkázni.

Mint a többi nyelvszakos tanárnak, neki is meg kellett válnia az iskolától a tanév végén. Ő azonban, Takács Tiborral ellentétben, nem hagyta el a várost, hanem a kereskedelmi középiskolában folytatta tanári munkáját. Nem tudom, merre élt a háború végnapjaiban és közvetlenül azután. 1948-tól 1966-ig a váci Madách Imre Gimnáziumban tanított, 1949-től 1965-ig az iskola igazgatója volt.

Erre az időre esett váratlan találkozásunk. 1963 nyarán francia nyelvoktatók kéthetes továbbképzést tartottak francia szakos magyar kollégáinknak Budapesten, s azon vettünk részt, ő is, én is. Volt bőven mondanivalónk egymás számára. Nős volt; gyermekiről nem tudok, mert beszélgetéseink során családi ügyeiről nem esett szó.

Nyugdíjazása után is Vácott élt, ott halt meg 1980. május 26-án, hatvannyolc éves korában.

(Dr. Bán Ervin)

hírek...hírek...hírek...

A CISZTERCI RENDRŐL

- Augusztus 19-én 2 testvérünk tett ünnepélyes fogadalmat: *Tölgyesi Alberik és Huszár Lőrinc*.
- Ezen a napon újította meg fogadalmát *Bálint Rafael, Kéri Atanáz, Szkaliczky Őrs és Kiss Péter*, továbbá első fogadalmat tett *Papp István és Wirth József*.
- Ugyanekkor öltötte magára a novíciusok fehér ruháját *Pinke Ágoston és Barbucz Ervin*.

Szent Bernát lángja újra lobogott a zirci bazilikában, reményt keltve a Rend és a nagy ciszterci család tagjainak szívében.

(Károly

atya)

A GÁRDONYI CISZTERCI GIMNÁZIUM ÉLETÉBŐL

- **ÉVNYITÓ** – Az iskola Veni Sancte-ját augusztus 31-én tartottuk délután 4 órától *dr. Kovács Endre* püspök, *dr. Kerekes Károly* ny. apát és *Mozsgai Tádé* házfőnök koncelebrációs miséjével. A diákság és szüleik zsúfolásig megtöltötték a Szent Bernát templomot. A püspök úr szentbeszédében kiemelte, hogy a Szentlélek évében különösképpen igyekezzék az ifjúság az igazság megismerésére és az igazságosság szellemében való életre.

A tanévnyitó ünnepség a gimnázium udvarán volt, melyen *Lévai Zsolt* igazgató úr ismertette az iskola múlt tanévének kiemelkedő eredményeit: a végzett tanulók 70 %-a tovább tanul, 4,27 a tanulmányi átlag, több tanulmányi versenyen értek el szép helyezéseket és többen nyertek külföldi tanulmányutat, stb. Örömmel közölte, hogy milyen fejlesztéseket valósítottak meg a számítástechnika területén, továbbá bekapcsolódtak az Internetbe is. Elmondta, hogy az egri Önkormányzat és a fenntartó Ciszterci Rend támogatásával megvalósult az iskola fűtési rendszerének korszerűsítése. Az évnyitó ünnepség fényét emelte két szép szavaltat és az énekkar szereplése.

(Száva József)

va József)

- **A 213. SZ. KOHÁRY ISTVÁN** cserkészcsapat életéről kaptunk híreket *Csák György* tanár úrtól:
 - Az elmúlt 1997/98-as tanév során három sávon folyt rendszeresen a cserkész jelöltekkel való foglalkozás. Ezeket a templom hittantermében vagy az iskolában a régi oratórium termében tartottuk.
 - 1997. szeptember 20-án egy élményekben gazdag szép túrát tettek a fiúk Felsőtárkányból a Lökbércen keresztül az Imó forrásig Itt mindenki bemászott a barlangba kb. 30 méter mélyen. Innen a Barátrét felé vezetett utunk, s a Sziklaforrástól busszal jöttünk haza. A túrán heten vettünk részt, a távolság pedig 18 km volt.
 - 1997. október 11-én volt a dr. Lénárt János természetjáró akadály emlékverseny, ahol cserkeszeink is részt vettek.

Eredményeink: Ifjúsági kategóriában (22 csapat indult):

1. Sós-kúti Kornél
Baranyai Attila
Schreiner Roland

3. Joó Dániel
Tóth Ervin
Spisák József
Bak Zoltán

5. Vitális Gábor
Székely Csaba
Pádár Gergely

Felnőtt kategóriában (9 csapat indult):

5. Csák György
Csák Péter
Mihajlov Ferenc

- *Hutter Enikő* a Pataki Vidor pályázaton díjat nyert dolgozatával, amelyben dr. Juhász Norbert ciszterci atya (1853–66 között volt a gimnázium igazgatója) korát és munkásságát dolgozta fel.
- 1998. február 21-én *Hegedűs Gábor* és *Csák György* tanárok, *Csák Péter* főiskolai hallgató irányításával, közreműködésével hat cserkészjelölt számára tűztek ki tájékoztatósi pályát hat bója alkalmazásával, tájfutótérkép használatával a Felsőtárkány melletti Varró-ház térségében.

• **ÉGI ÉS FÖLDI TÁJAKON** címmel képzőművészeti kiállítás volt Egerben az érsekudvari Keresztény Ifjúsági Klub és Galériában 1998. június 27. és július 7. között. A kiállítók: *Demeter László, Gömöri József, Tilles Béla* és *Vargha László* diáktársaink, akik az 1943–48 között voltak a Szent Bernát Gimnázium tanulói. Mindegyikük osztályfőnöke *Ágoston Julián* volt. A kiállítást megnyitó dr. *Lökös István* méltató szavait e számunkban olvashatjuk.

• **BUDAI CISZTERCI** öregdiák lett az új kormány Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának vezetője: dr. *Hámori József*. Szeretettel gratulálunk és Isten áldását kérjük munkájára!

• **A CISZTERCI ALAPÍTVÁNYUNK** a SZJA 1%-ából ez évben **29 040** forinttal részesedett – Köszönet érte az adózó diáktársainknak, akik az 1%-ot az alapítványunknak ajánlották.

• **KÖSZÖNET A NAGYLELKŰ ADOMÁNYOKÉRT!** Diákszövetségünket támogatták adományukkal: *Tömösvári Ágoston* (1939) Regensburg, Németország – **70 DEM**; dr. *Ritter Márton* (1944) Lauda-Königshofen, Németország – **100 DEM**.

H A L O T T A I N K

Vitéz Miskey Kálmán (1946), okl. bányamérnök, diákszövetségünk elnökségi tagja életének 71. évében, néhány hónapos súlyos betegség után július 26-án hunyt el Egerben. Nagy részvét mellett temettük el az egri bazilika altemplomában augusztus 4-én. A Diákszövetségünk nevében elnökünk dr. *Kovács Endre* püspök, az egri cserkészek nevében dr. *Csank István*, a Vitézi Rend részéről v. *Várkonyi Olivér*, az 56-os Szövetségtől dr. *Tóth Ferenc*, a Bányászati-Kohászati Egyesület nevében dr. *Kun Béla*, a Miskolci Műszaki Egyetem részéről pedig dr. *Zsámbéki László* méltatták érdemeit. Az engesztelő szentmisét dr. *Kovács Endre* püspök *Deli János* kanonok-plébánossal koncelebrálva mutatta be.

Szabó Vilmos László OCist aranymisés áldozópap, középiskolai tanár életének 82. évében, június 29-én hunyt el. Vilmos atya 1916. szeptember 13-án született Makláron. 1926–30 között a Szent Bernát Gimnázium tanulója volt, majd a felső osztályokat oblatusként a budai Szent Imre Gimnáziumban végezte. A Rendbe 1934-ben lépett. Áldozópappá 1941-ben szentelték. A Pázmány Péter Egyetemen földrajz-természettudományi szakos tanári oklevelet szerzett. Baján tanított, majd a szétszórás után mint általános iskolai tanár később mint tudományos munkatárs dolgozott. Nyugalomba vonulása után Egerben élt. Az elsők között volt, aki 1990 januárjában a monostori élet újrakezdése céljából Zircra költözött, ahol haláláig megmaradt. Temetése július 4-én volt Zircen a Ciszterciek sírkertjében.

Diáktársunk, akiknek halálhíreről értesültünk: **Boros László** (1949) – Eger

Requiescant in pace!

Ha közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál *Wolsky Agenor*, 3300 Eger, Kertész u.34. tel.:(36) 317 420 ill. *Oláh Gyula*, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25.III.5/A. tel:(1) 386 2295 – címére.

Az Egri FEHÉR/FEKETE '98. Veni Sancte-i számát Oláh Gyula állította össze